

„Mitropolitul Andrei Șaguna a fost un bărbat aproape extraordinar, trimis de Providența Divină pentru fericirea poporului său; că el a fost un Moise, pentru că și el, ca și acela, a eliberat poporul său, conducându-l în pământul autonomiei și independenței; și el, ca și acela, dădu poporului său tablele legii: Statutul organic; și, în fine, lovi în piatră și dădu apă cerească poporului său: știință, lumină, cultură. Despre un astfel de bărbat, pe drept cuvânt, se poate zice că el, pururi va străluci ca un luceafăr pe orizontul bisericii și națiunii române”. Așa își încheia Nicolae Popea discursul de recepție, prezentat în 13/26 martie anul 1900, dedicat vieții și activității arhiepiscopului și mitropolitului lui ortodox al Transilvaniei, Andrei baron de Șaguna (1808-1873). Andrei Șaguna s-a născut la Miskolc, în Ungaria, într-o familie de macedo-români din Balcani, a urmat școala gimnazială la Mișcolc, apoi studii de drept și filozofie la Pesta și teologice la Vârșeț. La vârsta de 25 de ani îmbracă haina monahală la mănăstirea de la Hopovo.

În anul 1846 a fost numit vicar al Episcopiei Ardealului iar, în 18 aprilie 1848, în plină revoluție, era numit Mitropolit al Transilvaniei. Cum afirma Academicianul Dan Berindei: a fost „o mare personalitate a nației românești, un conducător înțelept, măsurat, plin de echilibru, al românilor ardeleni în momente care nu au fost deloc ușoare pentru el... un purtător de cuvânt al națiunii române”. Într-o amplă și nuanțată analiză a activității mitropolitului Șaguna, Părintele Profesor Mircea Păcurariu a subliniat că prin Statutul organic, el a dat „cea mai democratică organizare a bisericii”, drept care a fost consacrat drept „cel mai de seamă organizator și legiuitor bisericesc din perioada modernă a istoriei, mai ales dacă luăm în calcul și lucrările sale de Drept canonic, unele

INDEPENDENȚA
ROMÂNĂ
*Independența
prin Cultură*

traduse în limbile latină, rusă și greacă”.

Implicat și în viața național-politică, Mitropolitul Andrei Șaguna a participat la revoluția românească din Ardeal, devenind „capul neîncoronat” al românilor din Transilvania. A fost copreședinte al Adunării Naționale de la Blaj, care a formulat acea „petiție națională” cu 16 articole reprezentând principalele revendicări românești, între care recunoașterea românilor „ca națiune de sine stătătoare” și desființarea iobăgiei. „Pe bună dreptate, sublinia Părintele Profesor Mircea Păcurariu într-o alocuțiune a sa, că Mitropolitul Andrei Șaguna a fost considerat diplomatul revoluției românești din Ardeal, după cum Simion Bărnuțiu era considerat teoreticianul sau ideologul ei, iar Avram Iancu comandantul de oști populare românești”. După Revoluție, Mitropolitul Andrei a continuat lupta pentru drepturile românilor, îndeplinind diferite funcții, reușind să „unească în mâna sa cârja de ierarh cu sceptra unui adevărat conducător politic”. Pentru toate, istoricul american Keith Hitchins a scris despre el ca „ultimul dintre marii ierarhi conducători politici”.

Înțelegându-și și asumându-și cu exemplară răspundere misiunea, Mitropolitul Andrei Șaguna a fost și un misionar al culturii românești, convins de importanța emancipării românilor prin cultură pentru care a inițiat acțiuni ce-l fac de vrednică cinstire pentru neamul său. Amintim dintre acestea:

înființarea „Tipografiei diecezane”, a ziarului „Telegraful Român”, „gazetă politică, industrială, comercială și literară” cu apariție neîntreruptă până astăzi, editarea a numeroase cărți și manuale, reeditarea Bibliei de la Sibiu și rolul decisiv în înființarea „Asociațiunii transilvane pentru literatura și cultura poporului român din Transilvania” (Astra). Tot Mitropolitului Andrei Șaguna i se datorează organizarea și îndrumarea învățământului românesc de toate gradele, pus sub ocrotirea bisericii, reorganizarea Institutului teologic-pedagogic din Sibiu precum și numeroase „fundațiuni” prin care se acordau burse de studii pentru elevii și studenții mai săraci. Ca „mare preot” al Bisericii sale, cum a mai fost numit, s-a remarcat ca un vrednic slujitor al altarului bisericii, fiind considerat cel mai bun cuvântător bisericesc din sec. XIX. Membrii Societății Academice Române, apreciind întreaga sa muncă l-au ales, la 7 septembrie anul 1871, ca membru de onoare. Drept urmare, viața și opera Mitropolitului Andrei Șaguna stă sub semnul unei personalități de dimensiuni europene prin formație, prin misiunea pastorală, prin ampla sa dedicare educării și culturalizării poporului român din Transilvania cât și prin participarea sa la mișcarea pașoptistă.

Ca episcop, a militat pentru restaurarea vechii Mitropolii a Transilvaniei iar după reînființarea Mitropoliei a elaborat Statutul Organic al Bisericii Ortodoxe Române din Transilvania după care s-a condus Biserica transilvăneană până în anul 1925 și care a stat totodată la baza principiilor de organizare și funcționare a Bisericii Ortodoxe Române. Ca rezultat al trudei sale, în Arhiepiscopia Sibiului existau aproape 800 de școli “poporale”, un liceu cu opt clase la Brașov cu școală reală-comercială, un gimnaziu cu patru clase la Brad. Au fost editate peste 25 de manuale școlare iar la Sibiu în anul 1853 a înființat un Institut teologic-pedagogic, cu două secții teologice și una pedagogică, a tipărit o serie de manuale didactice și a trimis numeroși tineri la universități din Austria și Germania, cu burse oferite din fondurile și fundațiile create de el.

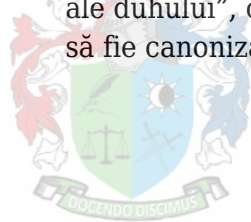

Așadar, a fost primul președinte al “Asociației transilvane pentru literatura română și cultura poporului român” (Astra), a inițiat în anul 1853, după cum am spus și mai sus, ziarul “Telegraful Român” care apare până astăzi, fără întrerupere. A fost Președinte al Marii Adunări Naționale românești de pe Câmpia Libertății de la Blaj din 3/15 mai 1848, fiind delegat să prezinte revendicările românești împăratului. După 1860 a fost membru în Senatul imperial din Viena, în anii 1863-1865 deputat în Dieta Transilvaniei, copreședinte al Conferinței naționale politice a românilor de la Sibiu (1861) și a Congresului național al românilor de la Alba Iulia (1863). În anul 1871 a fost ales membru de onoare al Academiei Române. Cu alte cuvinte, întreaga sa operă a fost pusă în slujba emancipării culturale și sociale a poporului pentru care a păstorit, fiind pentru românii transilvăneni ceea ce fusese doar cu puțin timp înainte Samuel von Brukenthal pentru comunitatea săsească: amândoi rămân în memoria europeană ca întemeietori de instituții, personalități enciclopedice, deschise valorilor umaniste.

Organizarea acestei importante aniversări românești, aici și acum, este proba cea mai elocventă că nimic nu este mai profund universal decât a lucra pentru propășirea spirituală, culturală, socială și politică a propriului neam și a patriei. Totodată, Mitropolitul Andrei Șaguna era un om al rugăciunii, era mereu prezent la slujbele din modesta sa catedrală, nu numai la Liturghie, ci și la Utrenie și la Vecernie, îi urmărea pe studenții teologi care cântau la strană și de multe ori îi îndrepta atunci când greșeau. Contemporanii știau că era un om al rugăciunii, în fiecare dimineață își făcea pravila lui călugărească, respecta cu strictețe toate posturile rânduite de Biserică. A murit la 16-28 iunie anul 1873, adică în urmă cu exact 150 ani și, potrivit dorinței sale testamentare, a fost înmormântat lângă biserica mare din Rășinari, unde el slujise de multe ori, „fără pompă, fără muzică și fără predică”, prohodit de un singur preot, duhovnicul său, ieromonahul Gherman Bogdan.

Cu toate acestea, la înmormântarea lui au participat mii de români veniți din toate părțile Ardealului, au venit trenuri speciale, mai ales de la Brașov. Întreaga agoniseală a vieții a lăsat-o prin testament Arhiepiscopiei Sibiului. După câțiva ani de la moartea Mitropolitului Andrei Șaguna, Ioan Slavici scria că „astăzi, chiar, și creștinii ortodocși din Ardeal îl socotesc între sfinți”. La scurt timp după moarte s-a creat un cult pentru Andrei Șaguna. Pe vremuri, în multe case țărănești din Ardeal, chipul lui Șaguna era pus lângă icoane.

Era considerat un adevărat sfânt, ca unul care a contribuit la renașterea vieții naționale, politice, culturale și spirituale a românilor transilvăneni. Iar promisiunile, argumentele invocate, demersurile și reușita ori succesul ÎPS Părinte Dr. Laurențiu Streza, Arhiepiscopul Sibiului și Mitropolitul Ardealului, au urmărit întotdeauna, cu sârguință cursul vieții Mitropolitului Șaguna - o viață de sfințenie de la „Andrei cel mare la Andrei cel Sfânt”, care deopotrivă a stat „sub semnele timpului și ale duhului”, considerând că acum a fost vremea și timpul ori ceasul ca Mitropolitul Andrei Șaguna să fie canonizat - argumentație bine întemeiată și puternic fundamentată.

ROMÂNĂ

Dr. Stelian Gomboș
*Independența
prin Cultură*